

REZOLU IA

Conferin ei interna ionale tiin ifico-practice

„Cre terea economic în condi iile globaliz rii: competitivitate, inovativitate, sustenabilitate”, edi ia a XIII-a, 11-12 Octombrie, 2018

Cea de-a XIII-a edi ie a Conferin ei Interna ionale Științifico-practice „Cre terea economic în condi iile globaliz rii: competitivitate, inovativitate, sustenabilitate”, organizat de INCE, a întrunit pentru discu ii i dezbateri tiin ifice circa 200 de reprezentan i ai mediului academic i universitar, administra iilor publice centrale i locale din Republica Moldova, România, SUA, Polonia, Ucraina, Germania, Belarus, Rusia, Ungaria, etc.

Demersul esen ial al dezbaterilor s-a axat pe realitatea i problemele majore ale economiei pe plan na ional i mondial. În cadrul sesiunilor, preocup rile intense ale speciali tilor s-au concretizat în identificarea unor soluții la provoc rile ap rute în domeniul economiei reale, monetar-financiar, demografic i social, precum i desf urarea proceselor inova ionale.

În urma dezbaterilor participanții conferinței au ajuns la urm toarele concluzii:

1. În cadrul cercet rii impactului efectelor externe ale proceselor tehnologice, s-a demonstrat c concep ia efectelor externe este cea mai eficient pentru solu ionarea problemelor eficien ei mecanismelor ecologice i economice asigur rii bun st rii sociale.
2. Concep ia efectelor externe este cea mai eficient pentru evaluarea impactului efectelor externe ale proceselor tehnologice i solu ionarea problemelor eficien ei mecanismelor ecologice i economice în scopul asigur rii bun st rii sociale.
3. Cercetarea impactului riscurilor asupra businessului familial în procesul estim rii lui valorice constituie una din problemele dificile ale teoriei i practicii economice.
4. Evaluarea economiei tenebre în sectorul real al mai multor ț ri i utilizarea modelului adaptat al balanței interraturale naturale permit de a estima pierderile bugetului de stat cauzate de aceasta.
5. Pe piața bunurilor industriale, dar și pe cea a produselor agroalimentare, predomin bunurile de import, iar cota bunurilor autohtone pe piața intern este mic din cauza competitivității lor joase.
6. Politica Agricol Comun a UE (model pentru Republica Moldova de aliniere) poate fi definit ca evoluție - f r modific ri semnificative ale instrumentelor care trebuie puse în aplicare, dar consolidând cerințele și consolidând implementarea acestora. Principala noutate a PAC este abordarea implement rii, definit ca trecerea de la conformare la orientarea c tre rezultate și cerința ca toate statele membre s aib un Plan Strategic identificând nevoile naționale și combinând toate instrumentele disponibile ale PAC pentru a satisface nevoile. Prin această abordare, CE acord statelor membre mai mult flexibilitate în modelarea politicii agricole naționale.
7. Sectorul agroalimentar al economiei Republicii Moldova se dezvolt anevoios. Actualmente structural domin culturile cu valoare sc zut . Acest sector se caracterizeaz prin leg turi slabe între producția agricol primar , industria prelucr toare i sectorul de comerț, precum și prin sub-utilizarea capacit ților de producție

8. Odată cu semnarea Acordului ZLSAC cu UE, deja au existat unele schimbări în comerțul exterior al produselor agricole și alimentare ale Republicii Moldova, prin creșterea volumului de produse exportate și importate din UE.
9. Indicatorii demografici ai populației rurale, cât și nivelul forței de muncă antrenat în agricultură sunt în continuă descreștere, fiind prezent fenomenul de emigrație masivă a populației rurale la orașe sau peste hotarele țării. Acest fenomen are un impact negativ asupra evoluției pozitive a pieței imobiliare rurale.
10. Prin evoluția anemică a pieței imobiliare rurale este afectat direct piața forței de muncă, procesul de producere, dezvoltarea infrastructurii mediului rural și, nu în ultimul rând, calitatea vieții populației bătrâne.
11. Amploarea evaziunii fiscale are consecințe negative asupra realizării politicilor de dezvoltare a țărilor, iar problema evaziunii fiscale în Republica Moldova este una multidimensională. Rezolvarea ei trebuie să poartă un caracter sistemic, fiind necesară combinarea armonioasă a eforturilor autorităților centrale de îmbunătățire a mediului de afaceri, combaterea economiei tenebre și a corupției, precum și perfecționarea administrării fiscale.
12. Ca urmare a manifestării efectelor crizei economico-financiare, începând cu 2009, blocarea piețelor de capital și scăderea abruptă a fluxurilor financiare internaționale au obligat companiile multinaționale să își reducă expansiunea globală în limita resurselor financiare de care dispuneau, cu efecte în sensul diminuării fluxurilor comerciale internaționale.
13. Odată cu accentul sporit al comunității internaționale privind îndeplinirea Obiectivelor Dezvoltării Durabile, atenția autorităților este îndreptată spre importanța relativă a diverselor forme de fluxuri de capital și a contribuției acestora asupra creșterii economice. Astfel, influxurile de remiteri sunt considerate o sursă impusă pentru realizarea politicii investiționale. Republica Moldova, în contextul integrării financiare, este net receptoare de remiteri, bunăstarea populației, sectorul financiar și real, practic, fiind dependente de aceste mijloace financiare. Autoritățile publice ale Republicii Moldova trebuie să implementeze măsuri adecvate în scopul motivării migrației de investiții economice în sectorul real. De altfel, în condițiile unei relații tot mai slabe între volumul mare al influxurilor de remiteri și creșterea sectorului real, aspectele negative ale acestor intrări pot avea consecințe macro-economice tot mai negative, iar dezechilibrele economice tot mai nuanțate.
14. Transformarea sistemului bancar global are loc sub influența unui complex de probleme economice, social-economice, politice și geopolitice, care diferă prin gradul de influență reciprocă, combinarea și confruntarea vectorilor evoluției. Verigile acestui sistem, dintr-o parte, sunt impuse să se adapteze la aceste procese, iar din altă parte, să le schimbe în interesele lor, însă aceste procese pot fi influențate numai de țările, care dispun de un potențial mare și avantaje concurențiale evidente. Bancile moderne sunt impuse să concureze simultan pe mai multe segmente ale pieței financiare, nu numai între ele, ci și cu alte instituții financiare. Globalizarea bancară contribuie la răspândirea serviciilor bancare în întreaga lume, activitatea bancară devenind una universală.
15. Problema sărăciei rămâne a fi la fel de semnificativă și actuală pentru Republica Moldova. Se constată o diferențiere semnificativă a ratei sărăciei dintre regiunile ale țării. Factorul principal care influențează rata sărăciei în mediul rural este mărimea veniturilor

medii disponibile pe cap de locuitor pe regiuni ale țării. O importanță deosebită prezintă inegalitatea și natura distribuției chintilice ale acestor venituri.

16. În Republica Moldova situația familiilor monoparentale este foarte dificilă, fiind împovărată de un șir de probleme sociale și financiare ce se reflectă negativ asupra funcțiilor principale ale familiei și educației copiilor.
17. Problema egalității de gen este actuală pe plan național și internațional, fapt ce a găsit reflectare într-un șir de acte legislative și măsuri implementate. În pofida faptului că se promovează egalitatea de gen și se implementează măsuri de împuternicire a femeilor mai există încă restricții legale pe piața muncii pentru femei în multe țări ale lumii.
18. Majoritatea țărilor din Europa de est, inclusiv Republica Moldova, înregistrează schimbări importante în dinamica populației. Scăderea numărului populației, îmbătrânirea demografică, fertilitatea joasă și migrația intensivă sunt provocări principale pentru deceniile viitoare. Schimbarea structurii populației (reducerea numărului și proporției copiilor în ansamblul populației și creșterea numărului și proporției vârstnicilor) generează multe probleme și ridică noi provocări pentru domeniile economic și social.
19. Migrația internațională continuă să fie un factor principal de influență asupra numărului și structurii populației. Un decalaj economic important între Republica Moldova și țările dezvoltate alimentează continuu propensiunea spre emigrare, în special a tinerilor.
20. Mortalitatea se menține la un nivel ridicat. Starea de sănătate actuală a populației tinere și de vârstă mijlocie, accesibilitatea serviciilor medicale de calitate, în special pentru grupurile social vulnerabile influențează în mod hotărâtor felul în care va evolua speranța de viață.
21. Îmbătrânirea populației și realizarea potențialului vârstnicilor necesită o abordare bazată pe ciclul de viață prin asigurarea condițiilor de realizare a capacităților individuale, a demnității și a drepturilor omului în diferite sectoare și pe tot parcursul vieții, ceea ce reprezintă baza dezvoltării durabile. Sunt necesare eforturi suplimentare în domeniul protecției și promovării drepturilor omului, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive și a drepturilor de egalitate de gen.

Luând în considerare fenomenele și tendințele negative ce au loc în economia mondială și națională, inclusiv în sfera financiară, dezvoltarea antreprenoriatului, producerea agricolă și dinamica demografică, pentru a spori sustenabilitatea creșterii economice participării la conferință au înaintat un șir de **recomandări** în adresa factorilor de decizie:

1. A implementa concepția neutralizării efectelor externe, care include direcțiile de bază ale dezvoltării tipurilor de producere cu emisii ecologice nocive joase.
2. A utiliza schema elaborată a formării efectului sinergic sumară și a estimării lui valorice, inclusiv, a sinergiei restructurării, ceea ce necesită clasificarea tipurilor de restructurare și identificarea mecanismului aportului efectelor sinergice particulare la crearea efectului sinergic sumară, care constituie sinergia restructurării.
3. Urmare a analizei comerțului intern și estimării competitivității bunurilor autohtone au fost elaborate măsurile pentru sporirea competitivității bunurilor și cotei bunurilor autohtone pe piața internă.

4. În scopul măririi cotei mrfurilor industriale și agroalimentare autohtone este necesar de a spori substanțial competitivitatea acestora.
5. Sectorul alimentar al Republicii Moldova are nevoie de acțiuni specifice, în scopul de a stimula dezvoltarea agriculturii de valoare ridicată prin crearea centrelor de vânzări, consolidarea controlului calității, organizării piețelor angro regionale, dezvoltarea infrastructurii de piață la nivel central, dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și de piață.
6. Investițiile în unitățile de procesare vor îmbunătăți disponibilitatea de a produce produse prelucrate de înaltă calitate și competitive.
7. Pe lângă orientarea exporturilor spre piețele UE, este necesar menținerea relațiilor cu partenerii din țările CSI.
8. Fenomenul evazionist este unul complex, cu implicații negative pe diverse planuri, iar pentru a putea fi combătut în mod eficient este nevoie de un cadru legal adecvat. Evaziunea fiscală, în mare parte, are proveniență sistemică și, prin urmare, măsurile de combatere trebuie să poartă un caracter sistemic. De rând cu măsurile directe de luptă împotriva evaziunii fiscale, trebuiesc întreprinse măsuri de combatere a economiei tenebre și a corupției. La fel, este important fortificarea culturii fiscale a populației și a agenților economici.
9. Pentru combaterea corupției în cadrul sistemului bancar autohton se recomandă elaborarea și implementarea Politicii de combatere a fraudelor bancare, inclusiv corupției, precum și crearea unui sistem cu principii riguroase.
10. Direcționarea influxurilor de remiteri din sfera de consum spre sectorul real al economiei naționale trebuie realizat printr-un mecanism fiabil, asigurat prin existența unei colaborări profunde între Guvern și migrații. Crearea parteneriatelor dintre migrații și Guvern, prin intermediul fondurilor comune de creare a IMM, precum și oferirea stimulentei sau premiilor în rezultatul angajării unui anumit număr de angajați în întreprinderile noi create.
11. La elaborarea unei politici sociale este necesar să se țină cont de manifestările specifice ale sărăciei rurale în diferite regiuni ale țării.
12. Pentru a sprijini familiile cu un părinte în Republica Moldova se recomandă implementarea bunelor practici internaționale și îndeosebi creșterea treptată a beneficiilor sociale ale acestei categorii de populație.
13. Complexitatea situației demografice a Republicii Moldova, intensitatea înaltă a migrației, influența factorilor regionali și globali determină necesitatea integrării aspectelor ce țin de dinamica populației în politici sectoriale și monitorizarea cros sectorială a rezultatelor.
14. Îmbunătățirea datelor statistice cu privire la dinamica populației, utilizarea mai largă a bazelor administrative de date pentru evidența evenimentelor demografice, extinderea tematicii cercetărilor științifice pentru asigurarea informațională a procesului decizional, în special în ceea ce privește grupuri social vulnerabile.